

Novel·la i Prosa Catalanes del Segle XV

Codi: 100674

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501801 Estudis de Català i Espanyol	OB	3	1
2501902 Estudis d'Anglès i Català	OB	3	1

Professor/a de contacte

Nom: Josep Pujol Gomez

Correu electrònic: josep.pujol@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No n'hi ha. L'alumne haurà cursat obligatòriament Literatura Catalana Medieval 2.

Objectius

Aquesta assignatura ofereix una visió de conjunt de les principals línies de la narrativa catalana del segle XV i aprofundeix en l'anàlisi particular d'una novel·la cavalleresca (el *Tirant lo Blanc*) i de la prosa de Joan Roís de Corella. Hi té un paper fonamental a lectura comentada dels textos, que servirà per introduir aspectes més generals com ara la cultura clàssica, el tractament de l'amor o la relació entre història i ficció. El tema introductorï aborda la tradició literària i el context cultural -especialment les traduccions de clàssics i la narrativa italiana del segle XIV- que expliquen aquestes formes narratives i la influència de la prosa sentimental sobre la cavalleresca.

A l'acabament del curs, l'estudiant haurà de ser capaç de:

- (a) situar històricament els autors i les obres estudiats en el context de l'evolució de la narrativa europea medieval.
- (b) comprendre l'evolució i l'entrecreuament de tradicions literàries.
- (c) comentar i analitzar els textos estudiats.
- (d) produir exercicis de lectura de textos narratius i de bibliografia bàsica.

Competències

Estudis de Català i Espanyol

- Analitzar críticament la literatura catalana en relació amb les circumstàncies històriques en les quals s'inscriu.
- Aplicar conceptes, recursos i mètodes d'anàlisi literària a la literatura catalana tenint en compte el marc de la periodització de la història literària occidental.

- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Elaborar estudis de caràcter històric sobre la tradició literària catalana i anàlisis interpretatives sobre les tendències, els gèneres i els autors de la literatura catalana.
- Interpretar els textos literaris en profunditat des de bases filològiques (estilístiques, lingüístiques, etc.) i comparatives.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Valorar de manera argumentada i rigorosa les tendències principals i els autors i les obres més representatius de la literatura catalana.

Estudis d'Anglès i Català

- Analitzar críticament la literatura catalana en relació amb les circumstàncies històriques en les quals s'inscriu.
- Aplicar conceptes, recursos i mètodes d'anàlisi literària a la literatura catalana tenint en compte el marc de la periodització de la història literària occidental.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Elaborar estudis de caràcter històric sobre la tradició literària catalana i anàlisis interpretatives sobre les tendències, els gèneres i els autors de la literatura catalana.
- Interpretar els textos literaris en profunditat des de bases filològiques (estilístiques, lingüístiques, etc.) i comparatives.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Valorar de manera argumentada i rigorosa les tendències principals i els autors i les obres més representatius de la literatura catalana.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar les eines informàtiques i saber consultar les fonts documentals específiques.
2. Comentar textos literaris, aplicant els instruments adquirits, atenent el context històric i sociocultural.
3. Demostrar, a nivell bàsic, coneixements de llengua catalana medieval, i redactar versions al català modern de textos medievals.
4. Descriure i interpretar la tradició cultural occidental, de l'època clàssica al final de l'edat mitjana, i reconèixer en un text medieval els trets de la tradició occidental.

5. Elaborar textos crítics sobre les tendències, els autors i les obres de poesia i de prosa més significatius de la literatura catalana medieval, i redactar assaigs originals, amb domini de la bibliografia pertinent, sobre autors i obres del període medieval.
6. Explicar el context de la literatura catalana medieval i relacionar obres literàries amb el seu context històric i cultural.
7. Exposar els coneixements sobre la història, l'art o altres moviments culturals.
8. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
9. Identificar temes i motius de la tradició clàssica i medieval europea en qualsevol de les seves manifestacions literàries i artístiques, i reconèixer en un text català medieval temes i motius de la tradició europea.
10. Interpretar críticament obres literàries tenint en compte les relacions entre els diferents àmbits de la literatura i la relació de la literatura amb les àrees humanes, artístiques i socials.
11. Interpretar textos en profunditat i aportar arguments per fer-ne l'anàlisi crítica.
12. Mantenir una actitud de respecte cap a les opinions, valors, comportaments i pràctiques dels altres.
13. Potenciar la capacitat de lectura, interpretació i anàlisi crítica de textos literaris i lingüístics.
14. Realitzar treballs escrits i presentacions orals efectives i adaptades al registre adequat.
15. Utilitzar la informació d'acord amb l'ètica científica.

Continguts

1. L'evolució de la narrativa entre els segles XII i XIV. Les formes narratives. Orígens del *roman*. Recepció catalana de la llegenda artúrica.
2. La prosa amorosa i sentimental. Models i influències. Cultura clàssica, traduccions i literatura italiana: Boccaccio. La *Història de Frondino i Brisona*. Sentimentalitat i cavalleria: la *Tragèdia de Lançalot* de mossèn Gras. La prosa de Joan Roís de Corella. Proses mitològiques i reescriptura d'Ovidi. Altres proses de tema antic. La *Tragèdia de Caldesa* i la ficció autobiogràfica.
3. Cavalleria i vida cavalleresca a la baixa edat mitjana. Cròniques, història antiga i exemplaritat. La versemblança narrativa. *Jacob Xalabín. París e Viana. Curial e Güelfa*: la cultura de l'anònim.
4. Joanot Martorell i el *Tirant lo Blanc*. Datació, edicions i traduccions antigues. Vida de Joanot Martorell: cavalleria, cort i literatura. La cultura literària del cavaller. Lectura de *Tirant lo Blanc*: del *Guillem de Varoic* al *Tirant*; Tirant a Anglaterra i les batalles a ultrança; Tirant a Sicília i Rodes; Tirant a Constantinoble: models històrics i realitat contemporània; estratègies militars i amoroses; parlaments i models de prosa; intrigues i ficcions. Tirant com a croat i la geopolítica medieval. La mort de l'heroi.
5. L'*Espill* de Jaume Roig: visió de conjunt i pautes d'interpretació. Prosa religiosa i prosa sentimental fins a la impremta: Isabel de Villena, Francesc Alegre i altres prosistes.

El pla d'estudis del grau filològics combinats es troba en procés d'actualització, de manera que aquesta assignatura s'imparteix amb docència alternativa amb l'assignatura *Tirant lo Blanc* i la narrativa medieval, de la qual podeu consultar la Guia Docent a la fitxa web del Grau en Filologia Catalana: estudis de literatura i lingüística.

Metodologia

Es tracta d'un curs teòric-pràctic, en el qual es combinen les classes teòriques, sovint basades en textos, amb el comentari de les lectures obligatòries. L'alumne:

- (a) aprofundirà en el coneixement de la història literària i aprendrà a situar la narrativa catalana en relació amb les tradicions narratives europees.
- (b) llegirà narrativa breu i aprendrà a relacionar-la amb les seves fonts.
- (c) Aprendre a valorar els diversos aspectes literaris, culturals i històrics del *Tirant lo Blanc*.

(d) Prendrà contacte amb la bibliografia bàsica sobre la narrativa del segle XV.

(e) Redactarà exercicis de comentari de textos o ressenyes de la bibliografia.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Comentari de textos a classe	17,5	0,7	
Exposició del programa	30	1,2	
Tipus: Supervisades			
Exposició oral de comentari de text	9	0,36	
Tipus: Autònomes			
Cerca de bibliografia, consulta de la pàgina web de LCM (Campus Virtual)	10	0,4	
Lectura de textos, seguint les pautes indicades pel professor	30	1,2	

Avaluació

Les competències d'aquesta matèria seran avaluades per mitjà treballs individuals escrits (comentaris de text, presentacions a classe) i d'un examen final.

El sistema d'avaluació s'organitza en 3 mòduls, cadascun dels quals tindrà assignat un pes específic en la qualificació final:

Redacció d'un treball escrit, amb un pes global del 40%.

Presentació i discussió de comentari de textos a l'aula, amb un pes global del 10%.

Examen final, amb un pes global del 50%.

Els requisits mínims a partir dels quals l'estudiant estarà en condicions de ser avaluat són: presentació del treball escrit i presentació a la prova escrita final. La qualificació mínima per a aprovar l'assignatura és 5. La no presentació de qualsevol dels dos exercicis suposarà la qualificació de No avaluable.

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor informará l'alumnat a través de Moodle del procediment i la data de revisió de les qualificacions.

Podrà optar a la recuperació l'estudiant que hagi obtingut una qualificació final compresa entre 3,5 i 4,9 i hagi estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats equivalents a dues terceres parts de la qualificació total de l'assignatura. La recuperació consistirà en un examen escrit i/o la presentació del treball principal si no ha estat aprovat. La qualificació màxima de la recuperació és 5.

En el cas que l'estudiant faci qualsevol irregularitat que pugui fer variar de manera significativa la qualificació d'un acte d'avaluació, aquest acte es qualificarà amb 0, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. Si es produeixen diverses irregularitats en els actes d'avaluació, la qualificació final de l'assignatura serà 0.

En el cas que les proves no es puguin fer presencialment se n'adaptarà el format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Les presentacions a classe es faran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, assegurant que tot l'estudiantat hi pot accedir.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exposició oral de comentari de text	10%	1	0,04	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15
Proves escrites: preparació i examen	50%	28,5	1,14	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15
Redacció de treball	40%	24	0,96	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15

Bibliografia

1. Bibliografia general

Badia, Lola (dir.), *Literatura medieval*, 3 vols, dins Àlex Broch (dir.), *Història de la literatura catalana*, I-III (Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 2013-2015).

Riquer, Martí de, *Història de la literatura catalana: part antiga*, 3 vols. (Barcelona: Ariel, 1964); també en 4 vols. (Barcelona: Planeta, 1984).

Riquer, Martí de, *Aproximació al "Tirant lo Blanc"* (Barcelona: Quaderns Crema, 1990).

Riquer, Martí de, *"Tirant lo Blanc", novela de historia y de ficción* (Barcelona: Sirmio, 1992).

Pujol, Josep, *La memòria literària de Joanot Martorell: Models i escriptura en el "Tirant lo Blanc"* (Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2002).

Beltran, Rafael, *Tirant lo Blanc* (Madrid: Síntesis, 2006).

Badia, Lola, "En les baixes antenes de vulgar poesia: Corella, els mites i l'amor", dins el seu *De Bernat Metge a Joan Roís de Corella* (Barcelona: Quaderns Crema, 1988).

2. Edicions de les lectures obligatòries

(a) Edicions de Joan Roís de Corella:

Joan Roís de Corella, *Obra profana*, ed. Jordi Carbonell (València: Tres i Quatre, 1983).

Joan Roís de Corella, *Tragèdia de Caldesa i altres proses*, ed. Marina Gustà, pròleg de Francisco Rico (Barcelona: Eds. 62 i La Caixa, 1980).

Proses mitològiques de Joan Roís de Corella, ed. Josep Lluís Martos (València-Barcelona: PAM, 2001) [el text d'aquesta edició és accessible també a www.narpan.net/ben/indexcorella.htm]

(b) Edicions de *Tirant lo Blanc*:

Joanot Martorell, *Tirant lo Blanc*, ed. Josep Pujol (Barcelona: Barcino, 2021) [amb introducció i notes].

Joanot Martorell, *Tirant lo Blanc i altres escrits*, ed. Martí de Riquer (Barcelona: Ariel, 1990); el mateix text, sense el pròleg de Riquer, a Barcelona: Eds. 62 i La Caixa (MOLC), 2 vols., i Barcelona: Eds. 62, 2016.

Joanot Martorell (Martí Joan de Galba), *Tirant lo Blanch*, ed. Albert Hauf (València: Tirant lo Blanch, 2004) [amb notes].

3. Edicions d'altres textos narratius occitans i catalans

Flamenca, trad., pròleg i notes d'Anton M. Espadaler (Barcelona: Universitat de Barcelona, 2015).

Jaufré, ed., trad. i estudi d'Anton M. Espadaler (Barcelona: Barcino, 2021).

Història de Jacob Xalabín, ed. Arseni Pacheco (Barcelona: Barcino, 1964); ed. Lola Badia (Barcelona: Edicions 62, 1982); ed. Stefano M. Cingolani (Barcelona: Eds. 62, 2008).

Història de París i Viana. Ed. facsímil de la primera impressió catalana (Girona, 1495), estudi de Pedro M. Cátedra i Modest Prats (Girona: Diputació de Girona, 1986).

Mossèn Gras, *Tragèdia de Lançalot*, ed. Martí de Riquer (Barcelona: Quaderns Crema, 1984).

Curial e Güelfa, ed. Lola Badia i Jaume Torró (Barcelona: Quaderns Crema, 2011); ed. Ramon Aramon i Serra, estudi i notes Lola Badia i Jaume Torró (Barcelona: Barcino, 2018).

Jaume Roig, *Espill*, ed. Antònia Carré (Barcelona: Quaderns Crema, 2006); ed. Antònia Carré (Barcelona: Barcino, 2014).

Enllaços:

Portal Tirant lo Blanc: www.lluisvives.com/portal/tirant/

Narpan. Cultura i literatura de la baixa edat mitjana: www.narpan.net

Programari

No n'hi ha.